

რედაქცია

მელიქონოვის ქუჩაზე, არტემ ჩაიგეშტოვის სა-
ლებში.

ხელის-მოწერა

რედაქციაში და სტ. მელიქონოვის სტამბაში.
ქალაქ ვარუზე მცხოვრებთათვის: Въ Тифлисѣ. Въ
редакцію газеты „Дროზდა“.

გაზეთის ფასი

წელიწადში 8 — მან., ნახევარ წელიწადში —
4 მან. და 50 კაპ., თვეში — 1 მან.
ცალკე ნომერი — ერთი შაური.

განცხადება

მიიღება ქართულს, რუსულს, სომხურს და სხვა
ცუზულს ენებზე.

განცხადების ფასი

ღიდი ასობით, ასოზე — 1 კაპ., ასო-მოთვრულით,
სტრიქონზე — 8 კაპ., ციკეროთი, სტრიქ. — 5 კაპ.
და პეტიტით — 4 კაპ.

თუ საჭიროება მოითხოვს, რედაქცია გაასწორებს
და შეამოკლებს გამოგზავნილ სტატიებსა,
დაუბეჭდელი სტატია ავტორს არ დაუბრუნდება.

დროება

გამოდის კვირარაობით, ოთხშაბათობით და პარასკეობით

საქართველო

ვინ არის მკვლეელი?

პირველად ეხედავთ ჩვენს ქალა-
ქელებს ასე ერთგვარად მომართულს,
ასე აღვლევებულს და აღწვრთებულს.
შეე-ბედით ხუთშაბათს აქეთ ვის ახ-
სოვს გერცხოვრობენობები და სლა-
ფიანები, ვის ახსოვს ზაქათაღის გა-
დაწევა და პირენის დაზიანება?

შველას ერთი სიტყვა აღვია ენა-
ზე: „ვინ არის ანდრეევსკის ქალის
მკვლეელი? აღმოაჩინა გამოძიებამ რა-
მე თუ არა? მიხედა აქვს თუ ეჭვი მა-
ინცა? ხომ არაფერს გამოტყდარა?“

შევი აღარაფერს აღარა აქვს ახლა,
რომ ამ უბედურ ქალს არც თვითონ
მოუკლავს თავი და არც უსაბედათ
დამღერჩვალა. შველანი დარწმუნე-
ბული არიან, რომ ძალად არის დამ-
ღერჩვალა.

და თვითონ საქმის გარემოებიდა-
მაც სჩანს, რომ ხალხი მართლს ამ-
ბობს:

ახალგაზდა, მდიდარი, შინიანი,
მხიარული და ჯანმთელი ქალი იყო.
სადარდებელი და სანადგლო არა
ჰქონდა რა. მალს, რომელსაც თავის
წილად უკანასკნელი ორასა ათასი

მანეთის შეძლება ჰქონდა, მგონი,
ლუკმა-პური და ჩაცმა-დახურვა არ
დააკლდებოდა. იქნება სიყვარული,
„უიმედო“ სიყვარული იყოს ამ სა-
ქმეში გარეული? მაგრამ ეს ვისმის
ეცოდინებოდა! მაგრამ დედა სრუ-
ლს თავის-უფლებას აძლევდა; ყოფ-
ლად და ყველასაგან დამოუკიდებე-
ლი იყო!

მაგრამ რას ელაპარაკებ ამებზე,
როდესაც ყველასთვის ცხადია, რომ
ის ძალად არის მოკლული.

ისე დაწვრილებით მოგიყვებიან
მოკვლის ამბავს, თითქო მთელი ქა-
ლაქი დასწრებოდეს:

იმ საღამოს დედა და ქალი ქა-
ლაქში იყვნენ; საათის რვაზე თუ
ცხრის ნახევარზე შინ დაბრუნდნენ;
გაიხადეს ორთავემ საგარეო კაბები,
გაბერტყეს თვითონ, (რადგან რამ-
დენიმე დღით იყვნენ ჩამოსულნი
მღვდისიდან აქ და გოგო არ დაუტყე-
რიათ), გაბერტყეს და დასდევს. შემ-
დგ ქალი გარეთ გავიდა. ბაღში, იქ-
ნება იმისთვის, რომ პატარა კარებ-
თან ენახნა ზაფხულის დედაშვილები, რო-
მელნიც იქვე გვერდით „მარუჯოკში“
იყვნენ და რომელთაც დაჰპირდა, რომ
ათს საათზე ჩვენ კედელს მოვადგე-
ბიო, თქვენც მოდით და ვილაპარა-
კოთო.

ზადის ათი მინუტი, ხუთმეტი, ოცი,
ნახევარი საათი — ქალი არსად არის.
დედა ჰკითხულობს. დაუწყებენ ძებ-
ნას. იქით მივარდებიან, არ არის;
აქეთ მოვარდებიან, არ არის. მივლენ
მტკერის პირას და იქ ნახვევს კაბას,
კოჭტას, ყელსახვევსა და ტუფლებს,
რომელიც ნახევარი საათის წინათ
ჩაიცვა.

აუზაკმა ანუ ავაზაკებმა, ათასჯერ ავა-
ზაკებმა სტაცეს ქალს ხელი, მოაღრჩვეს,
დათქვენ გგონიათ, წყალში ჩააგდეს?
არა. მინკეცის ცოლი, მეზობელი,
ამბობს, რომ თერთმეტი საათის ნა-
ხევარზე ერთი საშინელი, ამაჟრჟო-
ლებელი ყვირილი შემომესმა ანდ-
რეევსკის ბაღიდან და ცოტა ხანს
შემდეგ ვილაკებმა დახურული ფა-
იტონით, მასკებით, ჩაიარესო. და ეს
ჰკუთხედ ახლოს არის, რადგან მეო-
რე დღეს 8 საათზე ქალაქიდან თით-
ქმის 40 ვერსზე ნახეს მეთევზეებმა
ქარაიზზე მიცვალეული; და ნახეს
ისეთი, თითქო მიძინებული იყოფო,
თითქო სულაც არ ყოფილიყოს
წყალშიო.

შემდეგი გარემოებანი, სხვათა მო-
რის, უეჭველად ამტკიცებენ, რომ
ქალი ძალათ არის დამხრჩვალა და
დამხრჩვალა ხელით, ბალიშით ან სხვა
რითიმე და არა წყლით:

შესხაცმელი ისეთ ალაგას ნახეს,
სადაც მუდამ ტალახია და ფეხ-გაუს-
ვრელი ჩასვლა შეუძლებელია; თუფ-
ლები კი სრულიად სუფთა იყო.

ადგილიც ისეთია, რომ იქ, არათუ
ლამის ათს-თერთმეტი საათზე, დღი-
სითაც ძნელი ჩასასვლელია; მაშასა-
დამე ქალი არ ჩაივლიდა.

დამღერჩვალა ქალი პერანგით,
პერანგის ამხანაგითა და ჩულკებით
ნახეს. ვინ ბანაობს ასე ჩაცმული?

რას ნიშნავს ის გულ-შესახარი
ყვირილი, რომელიც, როგორც ამ-
ბობენ, მინკეცის ცოლმა გაიგო-
ნაო? რას ნიშნავს ის მასკებანი
ფაიტონი, რომელიც აგრეთვე იმავე
მინკეცის ცოლს უნახავს ათსა და
თერთმეტი საათს შუა?

და ბევრი სხვა წერილმანი და
სხვილმანი გარემოება, ერთის სიტ-
ყვით, უეჭველად გვიმტკიცებს, რომ
ქალი ძალათ დააღრჩვეს.

მაგრამ საქმე იმაშია, ვინ დააღ-
რჩო? ვინ არის ის ბოროტი სული,
რომელიც სინიღისმა არ ამხილა,
რომელსაც ხელი არ აუცახცახდა,
როდესაც ამისთანა აღამიანს აღ-
რჩობდა? ღმერთო ჩემო, რა უგულო,
რა გაუფუჭებული უნდა იყოს კაცი,
რომელმანც განიზრახა ამის მოკლა!
და რა ათასჯერ უფრო გაუფუჭუ-

ფელტონი

პუთაისიდა აკათაფონი

(დასასრული)

ჩიონზე გასვლის შემდეგ, კი
ძალს რომ გაივლით, ბურისის გზა
იყოფა ორად: ერთი არის შოსსე,
რომელიც გადასჭრის ჩიონის ნაპირ
ჩამყარე მთებს და მიდის მზურ-
გეთში, და მეორე — სოფლის გზა,
რომელიც, გაყოლებული მთასა და
ჩიონს შუა, გაივლის სოფლებს: სა-
ჯაფხოს, ჯაანას, ნიგოთის და გაჰ-
სწევს ქვეით. ამ გზითაც უნდა შე-
იძლებოდეს მზურგეთში ჩასვლა.

რანაირ სურათს წარმოგიდგენ-
დნენ ჩიონის ნაპირებზე გაღმა და
გამოღმა მდებარე ადგილები! ძლიერ
ფართო და შემოსილი მწვანეთი ვაკე,
რომელიც, სუსტად განათებული მთეა-
რის შუქით, ღრუბლიან ღამეში, ახ-
ლოს ღებულს შავს ფერს და შორ-
სა-და-შორს იკარგება ღამის უფსკრუ-
ლში.

ამ ადგილზე მიიკლავება მდო-
რედ მდინარე ჩიონი, რომელსაც აქ
სრულიად დაუკარგავს თავის განუ-
წყვეტელი ხუილი და ის ძალა, რომ-
მლითაც ებრძვის ის მუთაისს ზევით
მდებარე კლდოვან ნაპირებს. აქ ჩი-
ონი აღარ ხმაურობს, დადუმებულია,

თითქო იამაო ნახე ვაკის და რბი-
ლის ნიადაგისაო, ჩაუყვია სქელ მწვა-
ნეში თავი და მიიზღაზნება ზღვისა-
კენ. რაღა ახლა დაკარგა ღონე ამ
საუკუნეებისაგან დაუზგრეველ კლდე-
ებთან მებრძოლმა! ნუ თუ თბილმა
და რბილმა ნიადაგმა ასე გააზნა
ის?! რა კარგი სურათია ეს ზოგიერთ
ყმწვილკაცების მოქმედების ამოსა-
კითხავად! ამათაც ენა დაებათ, რა-
კი თბილი სარო მონახეს და, თუ
რადისმე გაიძრევიან, მაშინაც მათს
განძრევას მოჰსდევს ისეთი შედეგი,
როგორიც ჩიონის მოძრაობას ამ
ვაკეზე, წყლის მომატების დროს: ეს
მდინარე ზოგჯერ დიდდება, გადიე-
ლის იმ ნაპირებს, რომელთაც დაუ-
კარგვს მას სიცოცხლე, დააჩუქებს, მა-
გრამ იმისთვის კი არა, რომ წარღ-
ნას მისი სიცოცხლის მომკლები, არა-
მედ მისთვის, რომ ხელი მოუწყოს
მის განყოფიერებას, რასაგან აღმო-
მცნარე სქელი ტყე, ნაცვლად ჩივი-
ლის მწვანისა, შეიძლება სრულიად
გადაეკრას მას და დაჰფაროს...

მალე გათინებამაც მოაწია. მტრინ-
ველებმა იგრძნეს მზის შუქის მოა-
ხლოება და შეჰქნეს საამურად ქლი-
ვილი. მთელი ბუნება დადუმებულია,
თითქო ყურს მიუტყობდეს ამ სასი-
ამოვნო ქლივილს. თითოეულის ხის
ძირში, თითოეულის ფოთლის ქვეშ
მოელი კაცი განუსაზღვრელის თავი-
სუფლების პოვნას. ეს ადგილები გე-
ჩვენებიან ისეთ ადგილებად, სადაც

თითქო შგვიძლიან თავის შეფარება,
რომ იქ ცხოვრების მომშაბეველი მი-
ხეზი არ შემოგეპაროს! შერ წარმო-
იღვენ, თუ აქც კიდევ ვისმე შეუ-
ძლიან აგიშფოთოს სიცოცხლე, და-
გრძელოს.

მათენდა. სოფლებიც მოძრაო-
ბაში მოვიდნენ. აგერ გამოდიან გზა-
ზე გლეხები, ვინ თოხნით, ვინ ცუ-
ლით — უსათუოდ ყანაში გაჰსწიეს.

მაგრამ ეს პაწაწუნა ბავშვები, ბოხ-
ჩებით გვერდზე, სადა მიდიან? შე-
ლანი ერთის ადგილისკენ მიეშურე-
ბიან. მკითხე ერთს ბავშვს: „სად
მიდიხარ, ბავშვო?“ — „შკოლაში, თა-
მამად მიპასუხა. მართლაც, ცოტა გა-
ვიარეთ და მივედით ნიგოთის ეკლეს-
იაზე, სადაც ერთს ფართო ადგილ-
ზე ჰსდგას კარგი, ლამაზი ფიცრის
სადგომი. ეს არის შკოლა. მის წინ
ჯგუფ ჯგუფად დგანან შაგირდები.
როგორც ეტყობა, ამ შკოლის საქმე
კარგად უნდა მიდიოდეს. მართა ჩემ-
მა კარგმა ნაცნობმა კიდევ მითხრა,
რომ მართლა კარგად მიდიოა საქმე.

ბავიარეთ სოფელი ლანხსუთი; ენა-
ხეთ ის ადგილები, სადაც მსმალე-
ბთან ბრძოლა ყოფილა და სადაც მოჰ-
კლეს ხასან-ბეგი მთავარი. შე-
ვუდექით მთას, რომელიც ჩიონს
მიჰყვება; უნდა გადავსულიყავით
სოფელს აკეთში.

ამ გზიდან, რომელიც მთაზე გა-
დივლის, ნახავს კაცი ისეთს მშვენი-

ერს სურათს, რომლის მზგავსი ძვი-
რია ჩვენს სამშობლოში.

მივედით აკეთში. ლამაზი სოფე-
ლი ყოფილა. სამის მხრით შემოა-
ტყმულია პატარა, ლამაზად გადამ-
წვანებული გორები; მხოლოდ აღ-
მოსავლეთ-სამხრეთისაკენ ადგილები
იშლებიან და თვალი შეხედულობს
მალს აჭარის მთამდის, რომელიც
შავად ატუზულია და შეურგავს თავი
შავ ღრუბლებში. შუა სოფელზე გა-
ივლის ვიწრო, გრძელი და მწვანე
მინდორი. აქ მოსახლეს ვერ ნახავთ
ვაკეზე, ყველა გორებზე დასახლებუ-
ლან რაინდულად.

ჩვენს სამშობლოში ხომ ძვირად
იზოვით ისეთ ადგილს, სადაც თით-
ქმის ყოველი ნაბიჯი სისხლით არ
იყოს მოაწყული; მაგრამ ამ ადგილ-
ზე კიდევ მეტი ითქმის, მგონია: აქ
ყოფილან, მსმალეებთან ჩხუბის დროს,
რუსის ჯარები დაბანაკებულნი. აქ
მრავალს ადგილს შეხედებით ძველ-
თა სიმამრეთ ნანგრევებს. თითქმის
ყოველს მალლობზედ მოიძებნება
ნანგრევი.

სხვათა შორის, აქ ენახე ნანგრევი,
სადაც ჰქონია სიმამრე მამუკა მთ-
ავარიძეს, რომელიც ძველად მობუ-
ლეთიდან გადმოიწია. მობუღეთში
ეს მთავარი მთავრობდა და რო-
დესაც დაინახა, რომ იქ მაჰმადიანო-
ბა ჰქლივდებოდა, რადგან არ უნ-
დოდა, რომ თითონ და მისნი და-
ნარჩენნი ქვეშევრდომები გამაჰმადი-

*) „დროება“, № 77.

ლის ბუნებისა, უგულო, უსულო და უღმერთო უნდა იყოს ის, ვინც ეს ბოროტი განზრახვა სისრულეში მოიყვანა!

საზოგადოება მოუთმენელად მოელის ამ საიდუმლო საქმის გამოაშკარავებას. მოუთმენელად მოელის შეიტყოს დაწერილებით ყველა ეს გარემოება, რადგან, უბრალო ცნობის-მოყვარეობას გარდა, აქ სხვა რამეც არის იმისთვის საინტერესო და საჭირო. იმას ჰსურს შეიტყოს: რა ხალხში ცხოვრებს, ვინ ახვევია მას გარშემო, ჰსურს მოერიდოს, ფრთხილად იყოს.

ბი საქმე, რომლის კვლის ამოხაზნად საჭიროა კარგი, გამოცდილი, დახელოვებული და, შეიძლება ეს-თქვათ, ნიჭიერი გამოძიებელი. ბი საქმე, რომლის გამოაშკარებლად ჩვენმა სასამართლომ და პოლიციამ ყველა ღონისძიება, ყველა ხერხი და საშუალება უნდა იხმაროს.

ამბობენ, რომ გამოძიება ჯერ-ჯერობით, საუბედუროთ, ძალიან სუსტად მიდის; ამბობენ, ევრაფერი ვერ აღმოჩნდა... (სოცხალ კვალ-ზე უნდა ამისთანა საქმეს ძებნა, და თუ კვალი დაძველდა, მერე ამასაც ის ბედი მოელოს, რაც სხვა ათას ბო-როტებს, რომელიც ასე ხშირად აღმოუჩინელი და გამოუკვლეველი რჩება ჩვენში.

მთელი ეს აღწერა ჩვენი გაზეთის შემდეგ ნომერში იქნება მოყვანილი, ამის გამო ახლა ამ ოფიციალურ ან-გარიშიდამ მოგვყავს მხოლოდ ის, რომ ხსენებული არეულობის დროს მეგრელების მხრით 18 კაცი მოუკლავთ და 30 დაუჭრიათ. პოლიო-კოენიკის პრინცი (რუსების) მხრით კი მხოლოდ ირრეგულიარული ჯა-რის ერთი ცხენოსანი და ერთი ცხე-ნი დაჭრილია.

რუსული გაზეთის „ახალი დრო-ების“ № 140-ში შემდეგი სიტყვებია დაბეჭდილი:

„მცირე აზიის ჩვენს სამხლეთურ აღმოჩ-ნდა მღელღარება მაჰმადიანებში, რომელ-თაც უქადაგებენ სტამბოლიდამ მოსული მქა-დაგებენ. ამ რამდენიმე კვირის წინათ ჩვენ მივაქციეთ ამ გარემოებას ყურადღება და, ოსმალური გაზეთის „ბასირეთის“ სიტ-ყვით, ვამტკიცებდით, რომ მოსტანტინოპოლი-ში დიდი იმედი აქვთ, რომ ძავეასიის აქე-თა-და-იქითა მხრის მთელ მაჰმადიან ხალ-ხებში და აგრეთვე ლიბანის სამხლეთურ არეულობას მოახდენენ. „Agence Generale Russe“-ის უკანასკნელს ნომერში ეს ქმები მართლდება. უნდა ვიფიქროთ, რომ ძავეასიის მალე ჯეროვან საშუალებასა და ზომებს მიიღებენ, თუ ამ გაზეთებისაგან გავრცელებული ხმები საფუძვლიანია.“

ისე თვე არ გაივლის, რომ ძახი-დამ ერთი საჩივარი მაინც არ მოგ-ვივიდეს იმ შევიწროების თაობაზე, რომ-ელიც იქაურ მცხოვრებლებისათვის ხალილ-ფაშას მიუყენებია. ჩვენი მი-წები ძალად დაიჭირა; ახლა ჩვენ ყანები მოემკით, მაგრამ ნებას არ გვაძლევს ძნები გამოვიტანოთ; წვი-მებმა მოგვასწრეს და სულ გაგვიფუ-ჭა და დააღობო ეს ძნებია. შევლას შევიჩიეთ, მაგრამ კაცმა არ მოგვხე-

და, კაცი არ ამოჩნდა ისეთია, რომ ჩვენი გაჭირებული მდგომარეობა გა-ნიხილოს და სამართალი გაგვიჩინო-სო.

ბასულორ შაბათს, ივლისის 26-ს, დილის 9 საათზე, მაშვეთის ეკლე-სიაში აუგეს წესი ასე უდროთ და ასე საიდუმლოთ მოკლულს ადრევე-სკის ქალს. აუარებელი ხალხი დაეს-წრო; დიდი და პატარა კაცი ყველა მოვიდა; თითქო უნდოდათ ამით მაინც ენუგეშებინათ საწყალი დედა, რომელიც მართლა რომ გულ-მო-საკლავი შესახედავი იყო. ბევრი ისე-თი სრულებით გარეშე კაცები და ქალები დაეინახეთ, რომელთაც ცრემ-ლები მოსდიოდათ თვალეზზე.

თერთმეტის ნახევრზე მიცვალე-ბული მთა-წინდის ეკლესიაზე გა-სვენეს დასასაფლავებლად.

„დროების“ კორექსიონდენცია

თელავი, 23 ივლისს. შრიად მო-ხარული ვარ, რომ ჩვენ მაზრაში აღ-მოჩნდა მეორე პირი, უ. წერეთელი, რომელიც ხედავს იმავე ბოროტ-მოქ-მედებას, რითაც ასე აღესილია ჩვენი მხარე.

შოველგან სოფლად ვაჭრებისაგან დიდი ტანჯვა ადგა სახლს. ეს ისე ხშირი მოვლინებაა, რომ არავის გაან-ციფრებს, რადგანაც ყოველ ჩვენ-განმა, თუ არ გამოცდიოთ, გაგონე-ბით მაინც ვიცით. ხშირათ ისმის ამ ვაჭრებზე საჩივარი; არ მგუჯობდა კო-რესპონდენტი, რომ იმათი უსამართ-ლობა არ გამოაშკარაოს; ჩვენ ისე შევეჩვიეთ იმათზედ ლაპარაკს და იგინი ისე იტაცებენ ჩვენ ყურადღებას, რომ ზოგიერთი ქართველებთან, რომ-

მელიც არაფრით არ ჩამოაღრწმინდა იმათ მოქმედებაში, მარამ უსულოა მათეს. „მელას მელიობა ერქო, ტურამ ქვე-ყანა ამოგლო!“ ეს ანდაზა სწორეთ ამ გვარ შემთხვევისთვის არის მო-გონილი.

იგივე ანდაზა სწორეთ შეეხება თავ. ალექსანდრე ჯორჯაძეს, რომ-მელსაც უ. წერეთელი ასე აღტაცე-ბით აქებს მე-75 №-ში. ჩემის ფიქ-რით, ჯორჯაძეს და იმ ვაჭარს შუა, რომელსაც კორესპონდენტი ისე უწ-ყალოთ აძაგებს, არაფერი გარჩევა არ არის, გარდა იმისა, რომ ერთი არის ქართველი-თავადი, მეორე კი ვაჭარი. როგორც ერთი, ისე მეორე ატყუებს ხალხს. ჯორჯაძე ეუბნება: „გინდათ ისარგებლოთ ტყილამ, მომეციოთ კომ-ლზედ 30 მანეთი, (ფასი, რომელიც ს. ნათარეულში გამოგონია და რომ-მელსაც მართო ალ. ჯორჯაძე მოს-თხოვს), თუ არა, ტყეები მრავალია ძახეთში; ეს კი უნდა გითხრათ, ცო-ტა შორიდგან მოგიხდებოთ მოტანა!“ მაჭარი ეუბნება: „გასესხებთ 8 მან-ამა-და-ამ პირობით; არ გსურთ, შეგიძ-ლიანთ სხვაგან იმოვნოთ, ფულები ბევრს აქვს.“ რაში სჩანს ამ პირების მოქმედებაში განსხვავება? როგორც პირველი, ისე მეორე სარგებლობს გლეხკაცების მდგომარეობით.

მ. ა. ჯ.—ძემ კარგათ იცის, გლეხ-კაცები, რაც უნდა სურვილი ჰქონ-დეთ, ვერ წაელენ სხვის ტყეში შემ-დეგი მიწების გამო; საზოგადოდ თითონ ბუნება ქართველ კაცს ისე-თი აქვს, რომ რაც უნდა სარგებ-ლობას ხედავდეს, ძნელად მოშორ-დება მამაპაპით შეჩვეულს საგნებს— მიწა-წყალს და სხვას; განსაკუთრე-ბით კი ს. ნათარეულის მცხოვრებ-ლებს უფრო ადვილად შეუძლიანთ

დღიური

მაზეთის „ძავეასის“ უკანასკნელს ნომერში დაბეჭდილია ოფიციალუ-რი აღწერა იმ არეულობისა, რომე-ლიც გასული თვის შუა რიცხვებში მოხდა ზუგდიდის უეზში. რადგან

ანებულიყვენენ, ადგა და მოვიდა ბუ-რიაშიო. მან მოჰყვენ მას ოთხას მოსახლე კაცამდისო. ჰსთხოვეს ბუ-რიელს სამოსახლო ადგილები, და შეირულმა გაჰსცა ბძანება, რომ მათ მიჰსცემოდათ ადგილებიო. თავდგი-რიძე დაესახლა აქეთში და მასთან რამდენიმე მოსახლე აზნაურ-შვილი და გლეხი; სხვანი დაესახლნენ სხვა სოფლებში.

მობულებთში თავდგირიძემ დას-ტოვა თურმე შეილი, რომ მას მაინც არ დაჰკარგოდა იქ მამული. ამ შეი-ლმა მიიღო მაჰმადიანობა და დარჩა იქ. ბურიაში გადმოსულმა მამუკამ შეირთო აქ ცოლი და მისი შთამო-მაელობა არიან თავადნი თავდგირი-ძენი, რომელნიც აქეთში ჰცხოვრო-ბენ ახლა.

საშინლად მტერობდნენ თურმე ოსმალები მამუკას. მაგრამ ეს იმათ ყოველთვის ყოჩაღად შეხედებოდა და ამარცხებდა.

მართხელ თითონ მამუკა არ ყო-ფილიყო სახლში. ამ დროს წამო-სულიყვენ ოსმალები, რამდენიმე ათი კაცი, რომელთაც უნდოდათ აე-კლოთ მისი ოჯახი. როდესაც მიუ-ახლოვდნენ სასახლეს, ეს თურმე მამუკას კაცებმა გაიგეს და უთხრეს ქალბატონს, მამუკას ცოლს. ამან დიდი მხნობა გამოიჩინა: გამოვარ-და კარში, გაუძღვა თავის კაცებს სიმაგრეზე, რომ იქილამ სოლო და-ეწყათ და დაეფარათ ოჯახი. რომ

მიდიოდა, იმ დროს თურმე გავარ-და თოფი ოსმალების მხრით, და ქალს ლეჩაქში მოხედა ტყვია, მა-გრამ მხნე ქალმა მაინც არ დაიხია უკან, გაიყვანა კაცები სიმაგრეზე და გაჩინა სოლო. ამ დროს მამუკაც მოვიდა. სოლო გათავდაო მით, რომ მამუკას მოსვლით, მისი ცოლის და კაცების მხნობით შეშინებულნი ოსმალინი გაიქცნენ, დაჰსტოვეს რა იქ უმეტესობა თვისი, ზოგი მკედა-რი, ზოგი დაჭრილი.

ამ დროს თავდგირიძესთან ერთად გადმოსულთაგანი ბურიაში ახლა, მართო ამ სოფელში, ოც-და-ათი მოსახლე იქნება.

მართი ძლიერ სასი-მოვნო ამბავი გავიგე ამათზე. ამ ს წინეთ ამ ოც-და-ათ მოსახლიდამ შემდგარა ამნაირი ამხანაგობა:

მრთმანერთისათვის პირობა მიუ-ციათ, რომ, თუ რომელსამე მათგანს ან ჭირში, ან ლხინში საჭიროება მიადგეს, სიღარიბისგამო იქნება, თუ სხვა რაიმე შემთხვევით, დაეხმარონ მას ყველაფრით. ამისთვის კიდევ მო-უპოვებიათ იმათ საზოგადო ქიქები, თევშები, ქვაბები და ცოტა ფულიც. ეს ყველაფერი აქვს მიბარებულიერთს კაცსა და საჭიროების დროს იხმა-რება გაჭირებულსო. ამ ამხანაგო-ბას სხვანაირი მნიშვნელობაც მიუ-ღია, ხნობითი. მრთმა კაცმა მიამ-ბო, რომ მას სხვისთვის ცხენი წაერ-თნია. ამის თაობაზე შეჰქნეს თურმე

საზოგადოებაში ლაპარაკი, რომ ეს უპატიოსნებაა, უსამართლობაა და, თუ არ დაუბრუნა იმან პატრონს ცხენი, ჭირში და ლხინში გაკარგუ-ლი ვიქნებით მისთვისო. ამ საზო-გადო ჰაზრით იძულებული ვიყავი, მითხრა მე იმ კაცმა, რომ დამებრუ-ნებია ცხენი პატრონისთვისო. ბარ-და ამისა, ჩვენში ნადის შეწევა იცი-ან ყანის გასაწმენდად, თუ სხვა გვარ-მუშაობისათვის; ერთი კაცი, რომელ-საც მომეტებული სამუშეარი შე-ხვედრია, მოიპატ-ყებს სხვებს მოსა-ხმარებლად; მოეხმარებიან კიდევ, ხშირად საქმესაც გაუკეთებენ, მაგ-რამ საწყალს მასპინძელს ისეთი ხარ-ჯი მოდის, რომ მოხმარებით გაკე-თებული საქმე მის მესამედსაც არას მიჰცემს. ამ საგანზედაც ჩამოვარ-დნილა ლაპარაკი; უთქვათ, რომ მო-მეტებული ხარჯი გადავარდესო და მასპინძელმა ზომიერად უმასპინძლოს სტუმრებსო, მიართვას, რასაც შეი-ძლებს, და ჩვეულებრივ ხარჯში ნუ-რავფერს განსხვავებას ნუ ჰშვრებო.

ამ ამხანაგობაში არიან ყველა წო-ლების კაცები; თავადიშვილებიც, აზ-ნაურიშვილებიცა და გლეხებიც. მო-ფიქრება და დაწყება ამ საქმისა თი-თონ სოფლებებს ეკუთვნით. რო-გორც მიაშბეს, გარეშე ინიციატივა უცნოსა და ნასწავლი კაცის ამ შემ-თხვევაში არ ყოფილა. მ. პოტოქრე-ბა და დაწყება საქმეა, და ვისურვებ, რომ ამ საქმის საფუძველი იქნეს მტკიცე; ვისურვებ, რომ ამ ამხანა-

გობას თავისი მოქმედება უფრო გა-ვერცელებიოს.

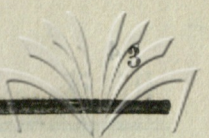
ამისთანა ადგილზე რად გვიღირს გონიერი კაცი, რომელიც ამ ხალ-ხისაგან დაწყებულ საქმეს დაეხმარე-ბოდეს თავის ცოდნით და გამოცდი-ლებით.

მაგრამ სად არის კაცი! ჩვენ კა-ცები გვყავს მართო კაბინეტებში და სასტუმროებში, სადაც ბაასი სახალ-ხო საქმეებზე მხოლოდ ჩაის ან ლეი-ნის სმის დროს ჰრჩება სასიამოვნოდ, და, აქილამ რომ გამოვალთ, ვფაცუ-რობთ და ვიჩქარით, რომ მეორე ამ გვარს ადგილზე შევადეთ და უმე-ტესის სიამოვნებით გავატაროთ დრო.

ხალხი ჩვენ ვერ გვიცნობს, ხალ-ხში ჩვენს შორიდამ გამოძახებულ სიტყვას სუსტი საფუძველი აქვს და აქვს ამნაირი საფუძველები იმ მიზნე-ისაგან, რომ ჩვენი კარგი სურვილი მისთვის საქმით არ დაგვიმტკიცებია.. მაგრამ რას ვამბობ! საქმით კი არა, სიტყვითაც არ დაგვიმტკიცებია!

რომ დაეუხლოვდებოდეთ ხალხს და გავიცნობდეთ მის მდგომარეობას დაწერილებით, ვინ იცის რამდენს ძვირფასს რასმე ვიპოვიოთ მის სულ-ში და გულში, მის ცხოვრებაში!

მთხ-ხეთ სოფელს გადავავლით თვალი. როგორც ვტყობათ, გლეხე-ბი არ უნდა ჰცხოვრებდნენ გაჭირ-ვებით. ხშირად შეხედებით ხალხმე, რომ გლეხს ლამაზი ოდა დაუდგამს და მშვენიერად მოუწყვია ეზო-გარე-

მასალის გამოტანა თავიანთ სოფლის ტყიდგან, მინამ სხვიდგან, რადგანაც უკეთ იციან გზები, იციან აგრეთვე რა ადგილას რა ხე-ტყე იზრდება და სხვა ამგვარი. ალ. ჯ.—საც იმიტომ უფრო უადვილდება თავის სიტყვის გაყენა, რომ მოცილე არაფერა ჰყავს. საჭიროა მოვიხსენიოთ, რომ თ. ალ. ჯორჯაძე არის მხოლოდ მოი-ჯარადრე თ. ლავით ჯორჯაძისა, რომელსაც თავის მხრივ აქვს აღებუ-ლი იჯარითვე მამული ნაფარეულის მფლობელისგან თ. ალ. ჰაჭავაძისა-გან. რასაკვირველია, თუნდ ზემო აღწერილი ფაქტი არ მომეყენა, მაინც პირ-და-პირი დასკვნა ამ გვარ გარე-შვებებიდან უნდა გლახების შევიწრო-ება ყოფილიყო და როგორც ყოვე-ლი მოიჯარადრე თ. ა. ჯ.—ძეც ცდი-ლობს აიღოს არამთუ მართა საი-ჯარადრო ფული, არამედ გასაძვე-ლოც და რაც რიცხვით უმეტესი შუამავალი იქნება მფლობელსა და გლახკაცებს შორის, უფრო გაჭირ-ების დღე დადგებათ მეორებს. მარ-თლაც ა. ჯ.—ძეც, როგორც შეე-ფერება ამ მდგომარობის კაცს, შე-უფერებლად აღსრულებს. ამის მოქმედი პირი არ არის საქები და თუ ვაჭარი დასაძრახისა უ. წერეთ-ლისაგან, ჯ.—ძეც, როგორც მზავე-სი იმისი, არ განთავისუფლდება ამ ძრახვისაგან. ალბად უ. წერეთელმა არ იცოდა ა. ჯ.—ძის ამ გვარი მოქ-მედება, თორემ დარწმუნებული ვარ, არ გამოიყენა მას ასპარეზედ. მ მა-ნეთში ორ საპალნე ამღები სომეხი, რაც უნდა მეცადინეობა ეხმარა შკო-ლის და ბანკის სასარგებლოდ, საქე-ბია?!

შფალო რედაქტორო, როცა ამ კორესპონდენციის დაწერა დაეპირე,

სრულიად სხვა განძრახვა მქონდა, მაგრამ, როგორც მოგესხენებთ, კაცი თვის მოქმედებაში არ არის თავისუ-ფალი, უბრალო მიზეზი მისცემს იმის სურვილს სულ სხვა გზას. მეც რა წავიკითხე უ. წერეთლის კორესპონ-დენცია, დაინახე საჭიროთ ამომედო ხმა ს. ნაფარეულის შკოლის და ბან-კის მოთავეზედ. მსლაკი, რაც ადგი-ლი მომცემს ნებას, შეუდგები ჩემ განძრახვას.

ს. იყალთოში ეს სამი წელიწადი იქნება, რაც ქალებმა საამხანაგო გამსესხებელი ბანკი გახსნეს. მინცკი გაზეთ „დროებისთვის“ ამ სამის წლის წინათ თვალი უდევნებია, მოხსენე-ბული ექნება ამ ბანკის დანიშნუ-ლობა და ამიტომ საჭიროთ არ ვრაცხ გავიმეორე იგი. ამ დროის განმე-ლობაში ბანკმა, რაც კი შესაძლებ-ლი იყო იმისგან, ცოტადენი შემ-წეობა მისცა თავის წევრებს და თი-თონაც არ დარჩა ზიანში.

ამ ჟამად 700 მანეთამდი იქნება, როდესაც დაწყებაში მართა 400 იყო. როგორც ხედავთ, მისი საქმე, ჯერ-ჯერობით, კარგათ მიდის და შემდეგ-ში რაც იქნება, დარწმუნებით არ ვინ იცის. მხოლოდ, როგორც საქმეს ეხედამ, კეთილი ბოლო არ ექნება, თუ არ მოსპობენ იმ განხეთქილებას, რომელიც იმათ წევრებში არსებობს. ამ გვარი უთანახმოება წარმოსდგა იქედგან, რომ ზოგიერთი ბანკის წეს-დებებს არ აღსრულებს რიგიანათ.

სხვათა შორის, წესდებებში არის მოყვანილი მუხლი, რომლითაც არა წევრს არ შეუძლიან გამოტანილი ფული გარდააცილონ ვადას და არ შეიტანონ. ამ მუხლს ზოგიერთათ-ვის სრული ძალა აქვს და ზოგიერ-თათვის კი არა. რასაკვირველია, ის

პირები, რომლებიც ამ შემთხვევაში ბრალში არიან, დაკარგავენ ყოვე-ლივე ბანკის ნდობას და მოინდომე-ბენ გადგომას. ეს შემთხვევა საკუთ-რივ შეუძლებელ წევრებს ადგათ და იმათი თავის დანებებით ბანკი ველარ შეასრულებს უმთავრეს დანიშნუ-ლობას. მდიდრები ისე არ საჭიროე-ბენ ბანკში, იმათ ისეც აქვთ შეძ-ლება გაიმართონ ხელი სხვებისაგან და არც ხშირად ექნებათ ეს საჭიროე-ბა. ჩემის მხრით, თუ კი მიიღებს ს. იყალთოს საზოგადოება, ურჩევ მოს-პონ ამ გვარი ვარჩევა შემძლე და შეუძლებელს შუა და დაადგინონ იგი ძმურს და სიმართლის წესზედ, თორემ იმათი სამის წლის შრომა და მეცადინეობა უქმათ ჩაივლის.

ძახელი

რატა, 21 ივლის. ამ ერთი კვი-რის წინეთ ს. ტოლას მოხდა ერთი მეტად აღმშფოთებელი შემთხვევა: დაიბრჩო რიონში ყმაწვილი კაცი, როდესაც სხვას უშველა იმავე რი-ონისგან; აი ეს როგორ მოხდა:

ტოლის კანცელარიის პირ-და-პირ, შუაგულ რიონში, დიდს ქვაზე იჯ-და ვილაც მეტივე იმერელი და იმა-ხლად: მიშველეთო! ამ ძახილზე გა-იხდა დუქნიდამ ერთმა ყმაწვილმა ლეჩხუმელმა და რადგანაც ცურვა-ცოდა, იმის იმედით გაიძრო ტანი-ამოსი, შეჯდა ცხენზე და შევიდა მოდიდებულ წყალში. მარჯვეთ მი-აღა ქვას, შემოისევა მეტივე და გას-წია გაღმა ბუგეულისკენ და მშვი-დობითაც გაიყენა. შამობრუნებას იმერელმა აღარ უყურა თავის მხსნე-ლისას და ჰსდურთა იმწამავე სახლ-ში სოფლისკენ, უკანაც არ მოუბე-დავს. ლეჩხუმელს უძახოდნენ აქეთ მხრიდგან: ნულარ შემოხვალ ამ ქუ-

ხარაშიო, თონი მოძებნე და მოქმედი მოდიო! მაგრამ იმან არ დაგვიტყვიან შემოტოპეა და ცხენის გადაბრუნება ერთი იყო; ცხენმა აქეთ გამოსცურა და ბიჭმა კი ისევე როგორც იყო გაღმა გააწია. აქედან ისევე ხელებით ანიშნებდნენ დაბლისკენ წასულიყო და შვიშარის ჭალასთან გამოსულიყო, მაგრამ აქაც თავის ცურვას დაენდო, შემოსცურა; მაგრამ ვინ იცის, დაი-ლალა თუ, ქვეშა და წყლის სიჩქა-რემ უყუო, მხოლოთ ეს კი იყო, რომ გამოღმა ველარ გამოაწია, მისცა შუა გულს რიონს თავი და მიქონდა კაი ხანს მდინარეს ისე, რომ თავი არ დაძალია. მრთს ადგილას ასკის წყლის მახლობლათ თითქოს რიყეს-თან მოიტანა წყალმოა, თითქო ეზო-ტინება ქვეშა, მაგრამ ალბათ მაშინ კი ძალიან დასუსტებული იქნებოდა, გადააბრუნა წყალმა და მასუკან ვე-ლარც თვალი მოასწრეს.

მეორე დღეს „ნიკორის ბოლოს“ რომ უძახიან, იქ ენახათ დამხრჩვალი.

აქ რატაში დიდი წვიმები იყო და ნიაღვრებმა და მოდიდებულმა ღე-ლეებმა და მეწყრებმა ბევრი ხარალი მიაყენეს მცხოვრებლებს. მდ. ბარუ-ლამ წამოიღო სულ წისკვილები, ენახები და ყანები; ოცი ათასი მანეთის ხარალი მეტი არის, ბგროთევე ძეგნუთის ჭალა სულ მოაოხრა, მთე-ლი დიდი ნაფურები ამსო ქვით და ქვიშით და სადიდხანოთ წახლდი-ნა ისინი. მენახები მოსწვა და ძალი-ან მცირე მოსაველს ელიან. სიმინ-დი კი საყოველთაოთ თითქმის ძა-ლიან კარგი არის, პური კი ადგილ-ადგილ.

შუქრის წყლების ქება თქვენც გა-გონილი გაქვსთ. ჩვეულებებისამებრ, წრეულსაც ბევრი ხალხი არის უბ-

მო. აზნაურებს კი ატყვიათ უზრუნ-ველობის ნიშანი. უზრუნველობის შედეგი ხომ სიღარიბეა და სიღარი-ბეს ბევრი ცუდი მოქმედება მოჰყვება.

საზოგადოდ ჩვენი აზნაურობა ცუდ მდგომარეობაში არის: ახალს დრო-ში ჩავარდა და ახლის დროს მოთ-ხონილება კი ვერ შეუთვისებიათ ჯერ. იმათი ამ მდგომარეობისაგან გამოიყენი, სხვათა შორის, განათ-ლება, რომელმაც უნდა გააცნოს ისინი პატიოსან შრომას და წესიერ ცხოვრებას საზოგადოებაში. ამ სა-ქმეში პირველი როლი უჭირათ პირ-ველ დაწყებით სასწავლებლებს და შემდეგ სხვათაც.

სასწავლებლების შესახებ ბევრად წაუშჯობინებია ბურთას იმერეთისა-თვის. ზევით რომ შკოლა ვახსენეთ, იმაზედ ექვს-შვიდ ვერსზე მოშო-რებული, სოფელს აქეთში, არის კი-დეც შკოლა, რომელშიაც (თუმცა დიდი ხანი არ არის, რაც არსებობს) გვარაიანად მიდის საქმე. მასწავლე-ბელი მსურვეთის უფედის სასწა-ვლებელში კურს-შებრუნებულია. მან მიხსრა, რომ შკოლაში ასზე მე-ტი ყმაწვილი დაიარებოა. მე რომ ვეყავი შკოლაში, მაშინ სამოცზე მე-ტი იქნებოდა ბავშვების რიცხვი. ლამაზად წერა და კითხვა უსწავლიათ ქართულად, რუსული ცოტა, სიმ-ღერები და სხვ. მიხსრეს, რომ ბუ-რიაში სხვაგანაც ბევრი ადგილას

არაიან შკოლებიო, სადაც საქმე ცუ-დად არ მიდისო.

პარგი და კეთილი. ბურთაში შეიძ-ლება კარგად მიდიოდეს საქმე, მაგ-რამ იმერეთი რას ჰშვრება?... იმე-რეთს დიდი ალაგი უჭირავს, შუაგულ-ში გუბერნიის ქალაქიც აქვს, მაგრამ შკოლების რიცხვი რო ვახსენეთ, მგონია, სამწუხარო ამბავი იქნება. ნეტავი რამდენი შკოლაა იმერეთში, ან თუ რამე იციან შკოლების შა-გირდებმა? სრულიად არაფერი ისმის.

აქ მინდოდა სიტყვა შემეწყვიტა. მოკლე მგზავრობიდან ბევრი ვერა-ფერი გითხარით; მაგრამ ნება მომე-ცით შკოლების ხასიათზე გითხრათ რამ.

შკოლა! შკოლების გამრავლება! ძარგია, კაი დაგემართოსთ წერა-კით-ხვის გავრცელება და შეიძლება ცო-ტა ცოდნისაც,—ძალიან კაი საქმეა. მაგრამ ჩვენ უნდა გვახსოვდეს ერთი გარემოება. წერა-კითხვის გავრცელებ-მა მართა და, შეიძლება ესთქვათ, ცოდნისაც არაფერია იმდენი: შკო-ლაში უნდა იყოს მიქცეული უმთა-ვრესი ყურადღება ზნეობით ს აღ-ზრდაზე. ცხოვრება ჩვენ ნათლად გვიმტკიცებს, რომ ცოდნა და ზნე-ობა სულ სხვა-და-სხვა რამ არის: ბევრი კაცია მცოდნე, მაგრამ ცუდის ზნეობის, რისგან მის სიტყვას, მის გავლენას მოკლე ფეხი აქვს და ნამ-დვილ იმათგან ენება მოსდის ქვეყანას. მაშასადამე მართა იმითი არ უნდა

დაეკმაყოფილდეთ, რომ ბავშვმა წე-რა-კითხვა და მეტიც რამ ისწავლოს; უნდა გვეჩვენოს სახეში მისი ზნეო-ბაც, თუ გინდა მისგან პატიოსანი და სასარგებლო კაცი გამოვიდეს. შკოლაში უნდა ჩაედგასთ ყმაწვი-ლებს ერთი სული და ერთი გული; უნდა ჩაენერგოსთ მათ სიყვარული ხალხისა და მისი სამსახურისა.

თუმცა შკოლის გავლენას უცებ ვერ დავინახეთ, იმას ორმოცი და სამოცი წლობით მოაქვს სარგებლო-ბა, მაგრამ მით უფრო საფუძელიანი იქნება მისი გავლენა.

შკანასკნელის ომის შემდეგ საფ-რანგეთისა და ბერმანიას შუა, ზო-გიერთები ამბობდნენ, რომ ბერმა-ნიამ შკოლებით ჰსძლია საფრანგეთ-საო. ეს ჰაზრი მე არ მიმაჩნია ტყუ-ილად. ბერმანიაში მართლა დიდი ხანია ყურადღება მიაქციეს ხალხის სწავლას, აძლევდნენ მას ერთს მი-მართულებას (როგორი მიმართულე-ბა იყო—ეგ სხვაა). ეს პროცესი სრულდებოდა ხანგრძლივ, მაგრამ ნაყოფი კი მოიტანა ისეთი, რომ შეაერთა ხალხი, ჩაუდგა ხალხს მო-რჩილების სული და ჰაზრი ბერმანი-ის ერთობაზე, რომლითაც მმართვე-ლობამ კარგად ისარგებლა საფრან-გეთის წინააღმდეგ.

ცოტა რამ არის გასახარებელი შკოლების გამრავლებაში, თუ კი ისინი ხეირიანად მოწყობილნი არ იქნებიან და არ ეყოლებათ მათ გო-

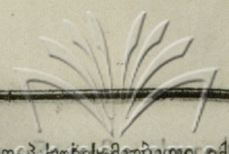
ნება-გახსნილნი, საზოგადო საქმის მოსამსახურე და ზნეობიანი მასწა-ვლებლები.

ხომ გავიგონათ, ზოგიერთ მი-ვარდნილ ადგილებზე „უჩიტელს“ როგორ უყურებენ ბავშვებიცა და დიდებიც! იქ რომ გონებით სუსტი და უზნეო კაცი იქმნეს მასწავლებე-ლად, ეგ უბედურობა იქმნება. ბო-ნებით სუსტს, უცოდინარს და უზ-ნეო კაცს აი რა მოდის ხშირად: შორს გამჭვრეტელობა აკლია, თავის ცხვირს იქით ვერას ჰხედავს და ამი-ტომ შეიძლება, ისეთი სისულოლე ჩაიღინოს, ისეთ საქმეში შეტოპოს, რომ დიდი ვნება მოუტანოს საზო-გადოებას. ამისათვის ყველანი მონ-დობილები უნდა იყვნენ, რომ ამის-თანა კაცს არ ექმნეს ადგილი ხალ-ხის განათლების ასპარეზზე.

ძარგად რომ წავიდეს საქმე სოფ-ლის პირველ-დაწყებით სასწავლებ-ლებში და აზნაურობასაც შეეძლოს დროზე ჯეროვანი სწავლა მისცეს შეილებს, საჭიროა, რომ ამ აზნაუ-რობამ გლახობას დაეხმაროს და მათ შეეერთებულის საშუალებით გამარ-თონ სასწავლებლები, დაიქირაონ კარგი მასწავლებლები.

თუ ერთად იმოქმედებს ეს ორი წოდება, ადვილი საქმე იქმნება ეს, თუ არა და ორივესი საქმე ცუდად წავა...

ა. ჰ.—ძე

რადიკალ და მალალი საზოგადოებრივ-საგანაც. აქ შეხვედრებით თითქმის ყოველის ჩვენის პაეკასიის აქეთ მხრის კუთხიდან წარმოადგენელს.

როდეს გატარება უფრო ამ თვის პირველი რიცხვიდან იწყეს, და რომ ერთს შემთხვევას არ გაუხსიამოვნებოდა, ბევრს კარგს შთაბეჭდილებას დასტოვებდა იქ ყოფნა კაცში.

მართი აქაური აზნაურიშვილი ბიორგობიანი იყო თავის ცოლ-შვილით წყლებზე და, როგორც სხვები ისიც ყოველს დილით მიდიოდა იმ მუყავე წყლის სასმელათ, რომლის გემო ასე კარგათ ვიცით და რომელიც ძალიან წაგავს ზელცერის წყალს.

მართს დღეს, როდესაც ეს ბიორგობიანი თავის ავთომყოფს ცოლს ასმევედა წყალსა, მივიდნენ იმ წყლის სასმელათ ღარისპან ქვეტაშვილი, რომელიც მსახურებდა რაკის მახრის სასამართლოში და მასთან მიპყვა ორიოდ ყმაწვილი სხვა; შექვეითიანებულოც იყვნენ გვარიანათ.

იქვე მახლობლათ იყვნენ ბევრი ქალი და კაცი სხვა და სხვა წესისა. მისგლისათანავე ღარ. ქვეტაშვილმა სთხოვა ბიორგობიანს ამაყათ ადგილის დათმობა. იმას უარი ეთქვა.

შეპყვნენ ამაზე ლაპარაკს და მოუვიდათ ჩხუბი. მიეშველნენ, მაგრამ მაინც ვერ იპატივეს: ვერც ბიორგობიანი გალახვისაგან და წიხლები-საგან და ვერც ღარ. ქვეტაშვილი გაბრაზებულის და შერცხვენილის ბიორგობიანის ხანჯლისაგან, რომელიც უკანასკნელს უხმარია იმდროს, როდესაც წართმევას უპირებდნენ ხელიდამ.

ორივე აზნაურიშვილები ძალიან კარგი ყმაწვილები იყვნენ და ყველა-საგან პატივცემულნი. არაის არ გაუგონია ამათზე არაფერი ურიგო აქამდინ. მა გარემოება მხოლოდ იმით აიხსნება, რომ ერთი იყო მთვრალი და ანგარიშს ვეღარ აძლევდა თავს თავის მოქმედებაში და მეორე გულ-მოსული თავის ცოლთან და საზოგადოებაში გაუპატიურებისათვის.

შველა დარწმუნებულია, რომ ბიორგობიანი თავის ჩვეულებრივ აზრზე ყოფილიყო, არამც თუ კაცის სიკვდილს, ისე გალახვისაც ვერ გა-

ბედავდა და მეტადრე ღარ. ქვეტაშვილისას; ამ შემთხვევაში კი ერთი მუცელში ხანჯლის აკერით სული გაგდებია კაცს. შურა დავწრილებით ამ საქმეს ახსნის გამოძიება, რადგანაც უ. ბიორგობიანი, თუმცა იმ დღეს გადავარდა, მაგრამ მეორე დღეს მივიდა მახრის უფროსთან და სთხოვა დამიჭირეთო, ეს საქმე ასე მომიხდა და ერთს ვითხოვე, საქმე სულმა გამოძიოს, ისე ნუ დავიკარგებო; ღმერთმაც იცის და კაცმაცო, მე იმ კაცის სიკვდილი არ მიხდება.

ბიორგობიანი იყო თავის ცოლ-შვილით წყლებზე და, როგორც სხვები ისიც ყოველს დილით მიდიოდა იმ მუყავე წყლის სასმელათ, რომლის გემო ასე კარგათ ვიცით და რომელიც ძალიან წაგავს ზელცერის წყალს.

მართს დღეს, როდესაც ეს ბიორგობიანი თავის ავთომყოფს ცოლს ასმევედა წყალსა, მივიდნენ იმ წყლის სასმელათ ღარისპან ქვეტაშვილი, რომელიც მსახურებდა რაკის მახრის სასამართლოში და მასთან მიპყვა ორიოდ ყმაწვილი სხვა; შექვეითიანებულოც იყვნენ გვარიანათ.

იქვე მახლობლათ იყვნენ ბევრი ქალი და კაცი სხვა და სხვა წესისა. მისგლისათანავე ღარ. ქვეტაშვილმა სთხოვა ბიორგობიანს ამაყათ ადგილის დათმობა. იმას უარი ეთქვა.

შეპყვნენ ამაზე ლაპარაკს და მოუვიდათ ჩხუბი. მიეშველნენ, მაგრამ მაინც ვერ იპატივეს: ვერც ბიორგობიანი გალახვისაგან და წიხლები-საგან და ვერც ღარ. ქვეტაშვილი გაბრაზებულის და შერცხვენილის ბიორგობიანის ხანჯლისაგან, რომელიც უკანასკნელს უხმარია იმდროს, როდესაც წართმევას უპირებდნენ ხელიდამ.

ორივე აზნაურიშვილები ძალიან კარგი ყმაწვილები იყვნენ და ყველა-საგან პატივცემულნი. არაის არ გაუგონია ამათზე არაფერი ურიგო აქამდინ. მა გარემოება მხოლოდ იმით აიხსნება, რომ ერთი იყო მთვრალი და ანგარიშს ვეღარ აძლევდა თავს თავის მოქმედებაში და მეორე გულ-მოსული თავის ცოლთან და საზოგადოებაში გაუპატიურებისათვის.

შველა დარწმუნებულია, რომ ბიორგობიანი თავის ჩვეულებრივ აზრზე ყოფილიყო, არამც თუ კაცის სიკვდილს, ისე გალახვისაც ვერ გა-

ბედავდა და მეტადრე ღარ. ქვეტაშვილისას; ამ შემთხვევაში კი ერთი მუცელში ხანჯლის აკერით სული გაგდებია კაცს. შურა დავწრილებით ამ საქმეს ახსნის გამოძიება, რადგანაც უ. ბიორგობიანი, თუმცა იმ დღეს გადავარდა, მაგრამ მეორე დღეს მივიდა მახრის უფროსთან და სთხოვა დამიჭირეთო, ეს საქმე ასე მომიხდა და ერთს ვითხოვე, საქმე სულმა გამოძიოს, ისე ნუ დავიკარგებო; ღმერთმაც იცის და კაცმაცო, მე იმ კაცის სიკვდილი არ მიხდება.

ბიორგობიანი იყო თავის ცოლ-შვილით წყლებზე და, როგორც სხვები ისიც ყოველს დილით მიდიოდა იმ მუყავე წყლის სასმელათ, რომლის გემო ასე კარგათ ვიცით და რომელიც ძალიან წაგავს ზელცერის წყალს.

მართს დღეს, როდესაც ეს ბიორგობიანი თავის ავთომყოფს ცოლს ასმევედა წყალსა, მივიდნენ იმ წყლის სასმელათ ღარისპან ქვეტაშვილი, რომელიც მსახურებდა რაკის მახრის სასამართლოში და მასთან მიპყვა ორიოდ ყმაწვილი სხვა; შექვეითიანებულოც იყვნენ გვარიანათ.

იქვე მახლობლათ იყვნენ ბევრი ქალი და კაცი სხვა და სხვა წესისა. მისგლისათანავე ღარ. ქვეტაშვილმა სთხოვა ბიორგობიანს ამაყათ ადგილის დათმობა. იმას უარი ეთქვა.

შეპყვნენ ამაზე ლაპარაკს და მოუვიდათ ჩხუბი. მიეშველნენ, მაგრამ მაინც ვერ იპატივეს: ვერც ბიორგობიანი გალახვისაგან და წიხლები-საგან და ვერც ღარ. ქვეტაშვილი გაბრაზებულის და შერცხვენილის ბიორგობიანის ხანჯლისაგან, რომელიც უკანასკნელს უხმარია იმდროს, როდესაც წართმევას უპირებდნენ ხელიდამ.

ორივე აზნაურიშვილები ძალიან კარგი ყმაწვილები იყვნენ და ყველა-საგან პატივცემულნი. არაის არ გაუგონია ამათზე არაფერი ურიგო აქამდინ. მა გარემოება მხოლოდ იმით აიხსნება, რომ ერთი იყო მთვრალი და ანგარიშს ვეღარ აძლევდა თავს თავის მოქმედებაში და მეორე გულ-მოსული თავის ცოლთან და საზოგადოებაში გაუპატიურებისათვის.

შველა დარწმუნებულია, რომ ბიორგობიანი თავის ჩვეულებრივ აზრზე ყოფილიყო, არამც თუ კაცის სიკვდილს, ისე გალახვისაც ვერ გა-

ბედავდა და მეტადრე ღარ. ქვეტაშვილისას; ამ შემთხვევაში კი ერთი მუცელში ხანჯლის აკერით სული გაგდებია კაცს. შურა დავწრილებით ამ საქმეს ახსნის გამოძიება, რადგანაც უ. ბიორგობიანი, თუმცა იმ დღეს გადავარდა, მაგრამ მეორე დღეს მივიდა მახრის უფროსთან და სთხოვა დამიჭირეთო, ეს საქმე ასე მომიხდა და ერთს ვითხოვე, საქმე სულმა გამოძიოს, ისე ნუ დავიკარგებო; ღმერთმაც იცის და კაცმაცო, მე იმ კაცის სიკვდილი არ მიხდება.

ბიორგობიანი იყო თავის ცოლ-შვილით წყლებზე და, როგორც სხვები ისიც ყოველს დილით მიდიოდა იმ მუყავე წყლის სასმელათ, რომლის გემო ასე კარგათ ვიცით და რომელიც ძალიან წაგავს ზელცერის წყალს.

მართს დღეს, როდესაც ეს ბიორგობიანი თავის ავთომყოფს ცოლს ასმევედა წყალსა, მივიდნენ იმ წყლის სასმელათ ღარისპან ქვეტაშვილი, რომელიც მსახურებდა რაკის მახრის სასამართლოში და მასთან მიპყვა ორიოდ ყმაწვილი სხვა; შექვეითიანებულოც იყვნენ გვარიანათ.

იქვე მახლობლათ იყვნენ ბევრი ქალი და კაცი სხვა და სხვა წესისა. მისგლისათანავე ღარ. ქვეტაშვილმა სთხოვა ბიორგობიანს ამაყათ ადგილის დათმობა. იმას უარი ეთქვა.

შეპყვნენ ამაზე ლაპარაკს და მოუვიდათ ჩხუბი. მიეშველნენ, მაგრამ მაინც ვერ იპატივეს: ვერც ბიორგობიანი გალახვისაგან და წიხლები-საგან და ვერც ღარ. ქვეტაშვილი გაბრაზებულის და შერცხვენილის ბიორგობიანის ხანჯლისაგან, რომელიც უკანასკნელს უხმარია იმდროს, როდესაც წართმევას უპირებდნენ ხელიდამ.

ორივე აზნაურიშვილები ძალიან კარგი ყმაწვილები იყვნენ და ყველა-საგან პატივცემულნი. არაის არ გაუგონია ამათზე არაფერი ურიგო აქამდინ. მა გარემოება მხოლოდ იმით აიხსნება, რომ ერთი იყო მთვრალი და ანგარიშს ვეღარ აძლევდა თავს თავის მოქმედებაში და მეორე გულ-მოსული თავის ცოლთან და საზოგადოებაში გაუპატიურებისათვის.

შველა დარწმუნებულია, რომ ბიორგობიანი თავის ჩვეულებრივ აზრზე ყოფილიყო, არამც თუ კაცის სიკვდილს, ისე გალახვისაც ვერ გა-

ბედავდა და მეტადრე ღარ. ქვეტაშვილისას; ამ შემთხვევაში კი ერთი მუცელში ხანჯლის აკერით სული გაგდებია კაცს. შურა დავწრილებით ამ საქმეს ახსნის გამოძიება, რადგანაც უ. ბიორგობიანი, თუმცა იმ დღეს გადავარდა, მაგრამ მეორე დღეს მივიდა მახრის უფროსთან და სთხოვა დამიჭირეთო, ეს საქმე ასე მომიხდა და ერთს ვითხოვე, საქმე სულმა გამოძიოს, ისე ნუ დავიკარგებო; ღმერთმაც იცის და კაცმაცო, მე იმ კაცის სიკვდილი არ მიხდება.

ბიორგობიანი იყო თავის ცოლ-შვილით წყლებზე და, როგორც სხვები ისიც ყოველს დილით მიდიოდა იმ მუყავე წყლის სასმელათ, რომლის გემო ასე კარგათ ვიცით და რომელიც ძალიან წაგავს ზელცერის წყალს.

ბრძოლით, იმან ვერა გააწყურა. მაგრამ მეორე საშველიც დარჩენია სერბიას და საზოგადოთ სამხრეთ სლავიანებს: ეს საშველი იქნება რუსეთის მიდგომა იმათკენ და პეროპის საზოგადო ომი. თუმცა ყველა სახელმწიფოები ძალიან დიდს მზადებაში არიან საომრად, მაგრამ ჯერ-ჯერობით გადაწყვეტით თქმა, რომ საქმე უსაზოგადო, უფეროპაიულო ომით არ გათავდებო, ამის თქმა არ შეიძლება.

სერბიელების დამარცხების შემდეგ, ჩერნოგორიის, ბოსნიისა და ბერცოგოვინის დამარცხება და დამშვიდება, რასაკვირველია, ადვილი იქნება მსმალეთისათვის; მაგრამ კიდევ რომ რამდენჯერმე გაიმარჯვოს ჩერნოგორიის მთავარმა, თავის 18—20 ათასი კაცით რასა იქს?

მსმალეთი. უცხო ქვეყნის გაზეთებში დარწმუნებით იწერებია, რომ ხონთქარი მურად მესუთე სრულე-ბით შეიშალა ქუთიდან და არაფითარ სახელმწიფო საქმეში არ ერევაო. შამწვილობიდანვე ქალებისა და დეინის მეტი არა ახსოვდა-რაო; მუდამ ან ლოთობდა ან თავის პარამში ეგდო და მთელი თავის ახალგაზდობა ამნაირად გაატარაო. ძველმა ცოდვებმა ახლა უწია და ქუთიდან შეიშალაო. სიკვდილით კი არა უშავს რაო, ამბობენ, მაგრამ ისე მაინც ვეღარ მორჩება, რომ სახელმწიფოს გამგეობა შეიძლოსო.

სტამბოლის სტუდენტები (სოფტები) და იმათი ოსტატები (უღემები) ძალიან უკმაყოფილოდ არიან თურმე ახალ ხონთქარზე და განზრახვა აქვთ, რომ ტახტიდამ ჩამოაგდონ და ნაცვლად დასვან იმის უმცროსი ძმა ჰამიდ-თაშა.

მიღბატ-ფაშას შეუდგენია მსმალეთის კონსტიტუციის საფუძვლები, რომელიც ომის გათავების შემდეგ უნდა შემოიღოს მსმალეთში. აი ეს საფუძვლები:

1) სრული თანასწორობა მსმალეთის მამულისათა და ქრისტიანებს შუა.

2) ქრისტიანებს ყველა თანამდებობის მიღება შეუძლიანთ, თვით უმთავრესის ვეზირისაც.

3) დაწესება ღებუტატების პალატისა; თითოეული პროვინციიდან ოთხი ღებუტატი ამოირჩევა, სტამბოლში—16.

ა) მ თ ი ლ ი ს ი დ ა მ: სამზღვარ გარეთ, მუთაისს, რუსეთს — ყოველ დღე კვირას გარდა. ზუგდ, ოთხშა, მსურგეთს — პარასკ. და ორშაბ. ბაქოს — ორშა. სამშაფ. და შაბ. ბახეთს — სამშა. და შაბ.

ბ) მ თ ე ა ი ს ი დ ა მ: მთილისისა და შოთისაკენ — ყოველ დღე, კვირას გარდა. მსურგეთს — ორშა. და პარასკ. ზუგდიდს — ოთხშაბ.

გ) ბ ო რ ი დ ა მ. შოველგან ყოველ დღე, კვირას გარდა.

დ) შ ო თ ი დ ა მ. შოველგან ყოველ დღე, კვირას გარდა.

წიგნის გაგზავნა რუსეთში და სამზღვარ გარეთ; ღია წიგნის 4 დაბეჭდილის (სამი მისხალი) 8

პეტერბურგი, 22 ივლისს მართი მანეთი ღირს: ლონდონში 3 1/2 პენსი. პარიზში 3 3 1/2 სანტიმი. მსკონტი(სარგებლისფასი) ბანკის ბილეთი 5 1/2 მოგებიანი(პირველისფასი) მოგებიანი (მეორე სესხი) ბიროს ფურცლები: მთლი. სააზნ. ბანკისა. ხერსონის ბანკის (5 1/2) მოსკოვის (5 1/2) 91 25

აქციები: მდების სავაჭრო ბანკის შოთი-მთლი.კრინ. გზის შაიზღვის ცეცხ. გემების აკაკაზის და მერკურის. პირე. საზღვევ. საზოგ. პეტერბ. საზღვევ. საზ. მოსკოვის საზღვევ. საზ. 260

მთილისი, 27 ივლისს პური შორავლის ფთ. — 80 შერი ფუთი. 60 ბაბა ქრევისა, ფუთი 5 50 — ამერიკისა, ფუთი. 6 30 ბაპენტილი ბაბა ფთ. 8 — მატული თუშური ფთ. 7 50 — მარაქებისა ფთ. 7 50 აბრეშუმი ნუხური გრ. 2 60 ქონი, ფუთი. 4 — ქონის სანთელი ფუთი. 5 60 სტეარინის სანთელი, ფ. 10 30 ხორცი ძროხისა, ლიტ. 45 — ცხვრისა, ლიტრა 54 სპირტი, ვეღო. 6 60 შაქარი, ბროც. ფუთი 7 — ფხვნილი ფუთი 6 — შავა გრავალი ფუთი 19 50 შეთი ქუთჯუთისა ფთ. 5 50 მქრო 1/2 იმპერიალი. 6 18

უცხო ქვეყნები

ომის აზბაზი. ძალიან ცუდი ამბავი მოვიდა გუშინწინ სერბიელების შესახებ პარიკიდან: ერთს იქაურს გაზეთში დაბეჭდილია შემდეგი დეპეშა, რომელიც ამ გაზეთს თვით ბელგრადიდან მისვლია: 23 ამ თვის (4 აგვ.) ტიმოკის მდინარის ნაპირზე (ზაიხარის მახლობლად) გაცხადებული ბრძოლა ყოფილა და სერბიელები საშინლად დაუმარცხებიათ; გამარჯვების შემდეგ მსმალოს ჯარს დაუტყურია საუკეთესო! სახმარი ადგილები ქ. პნიაჟეცის გარშემო. ამ გამარჯვების წყალობით, მსმალოს ჯარს გზა გაეხსნა და ახლა იმათ პირდაპირ შუაგულ სერბიაში შეუძლიანთ შევიდნენო. სერბიის სატახტო ქალაქში ბელგრადში დიდი არეულობა არის და ხალხის მღელვარება. შექველიაო, ამბობს ტელეგრაფმა, რომ ამის შემდგომ ომი მალე უნდა გათავდესო.

თუ ეს ტელეგრაფმა ცოტათი მაინც უფრო მართალია, ვიდრემ სხვა, დღემდე მოსული, მაშინ, უეჭველია, რეგულიარული ომი მსმალოსა და სერბიას შუა დიდხანს ვერ გაგრძელდება; და თუ სერბიას, როგორც ამას წინათ აცხადებდა იმის მთავარი, გადაწყვეტილი აქვს მართლა, რომ „უკანასკნელ სისხლის წიეთამდი“ ეომოს მსმალოს შამინ იმას მხოლოდღა ერთი საშუალება დარჩენია: პარტიზანულ ომს მიპყოს ხელი, რადგან ბრძოლის ველზე, წყვიერი

ბრძოლით, იმან ვერა გააწყურა. მაგრამ მეორე საშველიც დარჩენია სერბიას და საზოგადოთ სამხრეთ სლავიანებს: ეს საშველი იქნება რუსეთის მიდგომა იმათკენ და პეროპის საზოგადო ომი. თუმცა ყველა სახელმწიფოები ძალიან დიდს მზადებაში არიან საომრად, მაგრამ ჯერ-ჯერობით გადაწყვეტით თქმა, რომ საქმე უსაზოგადო, უფეროპაიულო ომით არ გათავდებო, ამის თქმა არ შეიძლება.

სერბიელების დამარცხების შემდეგ, ჩერნოგორიის, ბოსნიისა და ბერცოგოვინის დამარცხება და დამშვიდება, რასაკვირველია, ადვილი იქნება მსმალეთისათვის; მაგრამ კიდევ რომ რამდენჯერმე გაიმარჯვოს ჩერნოგორიის მთავარმა, თავის 18—20 ათასი კაცით რასა იქს?

მსმალეთი. უცხო ქვეყნის გაზეთებში დარწმუნებით იწერებია, რომ ხონთქარი მურად მესუთე სრულე-ბით შეიშალა ქუთიდან და არაფითარ სახელმწიფო საქმეში არ ერევაო. შამწვილობიდანვე ქალებისა და დეინის მეტი არა ახსოვდა-რაო; მუდამ ან ლოთობდა ან თავის პარამში ეგდო და მთელი თავის ახალგაზდობა ამნაირად გაატარაო. ძველმა ცოდვებმა ახლა უწია და ქუთიდან შეიშალაო. სიკვდილით კი არა უშავს რაო, ამბობენ, მაგრამ ისე მაინც ვეღარ მორჩება, რომ სახელმწიფოს გამგეობა შეიძლოსო.

სტამბოლის სტუდენტები (სოფტები) და იმათი ოსტატები (უღემები) ძალიან უკმაყოფილოდ არიან თურმე ახალ ხონთქარზე და განზრახვა აქვთ, რომ ტახტიდამ ჩამოაგდონ და ნაცვლად დასვან იმის უმცროსი ძმა ჰამიდ-თაშა.

მიღბატ-ფაშას შეუდგენია მსმალეთის კონსტიტუციის საფუძვლები, რომელიც ომის გათავების შემდეგ უნდა შემოიღოს მსმალეთში. აი ეს საფუძვლები:

1) სრული თანასწორობა მსმალეთის მამულისათა და ქრისტიანებს შუა.

2) ქრისტიანებს ყველა თანამდებობის მიღება შეუძლიანთ, თვით უმთავრესის ვეზირისაც.

3) დაწესება ღებუტატების პალატისა; თითოეული პროვინციიდან ოთხი ღებუტატი ამოირჩევა, სტამბოლში—16.

ა) მ თ ი ლ ი ს ი დ ა მ: სამზღვარ გარეთ, მუთაისს, რუსეთს — ყოველ დღე კვირას გარდა. ზუგდ, ოთხშა, მსურგეთს — პარასკ. და ორშაბ. ბაქოს — ორშა. სამშაფ. და შაბ. ბახეთს — სამშა. და შაბ.

ბ) მ თ ე ა ი ს ი დ ა მ: მთილისისა და შოთისაკენ — ყოველ დღე, კვირას გარდა. მსურგეთს — ორშა. და პარასკ. ზუგდიდს — ოთხშაბ.

გ) ბ ო რ ი დ ა მ. შოველგან ყოველ დღე, კვირას გარდა.

რპ. გზა.	დოლა.	სალაბ.	II კ.	III კ.
მთილისი	9 36	4 54		
მცხეთა			68	38
ზორი	12 21	8 41	2 40	1 23
საშური	2	11 10	3 92	2 18
ბეკათუბანი			4 42	2 46
ქვირილა			5 81	3 23
ქუთაისი	8 23		6 75	3 75
სამტრედია			7 73	4 29
ახსენაჯი			8 57	4 76
შოთი	11 44		9 75	5 42
შოთი	8 40			
ახსენაჯი			1 18	66
სამტრედია			2 61	14
ქუთაისი	11 51		3 41	69
ქვირილა			3 98	2 21
ბეკათუბანი			5 33	2 96
საშური	5 41	1 65	8 43	24
ზორი	7 23	3 67	3 64	9
მცხეთა			9 85	4
მთილისი	10 16	7 24	9 75	5 42

ცეხლის გეგები		
ა) შოთიდან მიდის:		
მდებისკენ — შაბათს დილის 8 საათ.		
სტამბოლს — კვირადღით, დილას.		
ბ) მდებისკენ:		
შოთისკენ — ორშაბ. ნახად. 3 საათ.		
სტამბოლს — ოთხშაბათს, შუადღეზე		
შოთიდან:		
I	II	III
სახუმამდი 4	3	1
ქვირამდი 20	50	15
ტავანროგ. 34	27	8
მდებისკენ 38	30	9
ბ. კაპ		
მცი სიტყვა მთილისიდან:		
ქუთაისს, შოთს 1		
ზორს, ღუშეთს, სიდნახს 50		
ბროსტოვს მდების მოსკოვს 2		
პეტერბურგს, პარავას 2		
მსმალეთში, შვეიცარიაში 3		
იტალიაში და საფრანგეთში 3		
ინგლისში 3		

შოთი	ბიჩა	მაზანდა
პეტერბურგი, 22 ივლისს		მთილისი, 27 ივლისს
მართი მანეთი ღირს:		
ლონდონში 3 1/2 პენსი.		
პარიზში 3 3 1/2 სანტიმი.		
მსკონტი(სარგებლისფასი)		
ბანკის ბილეთი 5 1/2		
მოგებიანი(პირველისფასი)		
მოგებიანი (მეორე სესხი)		